

10. Umbúnaður um seðla og mynt hjá
Landsbanka Íslands í gjaldkera-
tíð Jóns Pálssonar.

6 blöð, Reykjavík, 27.mars 1937

Jafu stjótth sam ef vart gjaldkeri við handtömbanum 1912, fól
sj meir fyrir handur að bera svo um alla mynt bankans og v. Sta
þannig, að ef gæti lokið talningu þeirra í sam stæmstunum tíu.
en jafu framt verid öruggur um að rétt verid talid. Var þvi ól
mynt - að undantöku stíffþingum - frá einum eyri til þoggi
í króna, að bádum meðöldum, vafin saman í stranga ("fíttur") og
sedlar frá 5 til 100 kr., að bádum meðöldum, lagdir í hníppi og bændid
vandlega um mid um vafi til þoggi unda hníppisins, til aukans
og í milli þeirra, sem síðan voru innisíðid mid inn í þi bankans
og vart ef aldrei var vid, að neitt verid vid þessum útbúandi hófðid
úe heldur að uppsamt þotti, að sérhvert hníppi hafði tíu áritun
upphöð að geyma, unda þotti meðinðum þessi, mid áritun þess
en umtjó. vera uog tryggir fyrir þvi að óþott verid að taka í móti
og láta úti því líta hníppi og stranga, án þess að endurtalningu þotti
þöf. - Mynt-strangarnir voru ólfi innisíðid úe meðinðum.

Þannig umm og hafa verid um mynt og sedla búið badi í þi
verandi landssjafi, Landtömba og hinum stotti verðnum
bojarinu 1915 (sjá "Bláa bólin") og jafnan síðan, og þannig var að
jafnadi í handur minar búið af öðrum, eftir að ef hafi lagt svo
fyrir að svo stýldi gæta og veitadi að taka í móti lána ella ef
annarhlið mitt í bankanum var svo miltid, að ef stóli hafi tíu til
þess frá öðrum stöfnum, en einu og áður segin taldi ef þannan útbúand
svo öruggur fyrir mig og öðra - og það held ef að aðrir hafi einuig gjótt -
að lotur verid fyrir það stöðid að mitt verid að draga einu eða fleiri sedla
úr hníppunum, svo fast voru þau reirð saman qual frá þeim gangid.
En þegar ef hugsa til þess, að ein í síðari árum en um það rétt og réttid
að hugsaunlegt sé eða hafi vandi, að þeningu hvoft í bókunum eða á l.
laga í Landtömbanum hafi átt sér stáð í þann hátt, að mitt hafi verid
að taka sedla úr einu hníppu því lítu sedla hníppi, sem um var
búið og mi var lýst, hafi ef jafnan talid það lítt hugsaunlegt og hafi
þá sú spurning valnuð í huga minnum, mid hvaða móti því líta hvoft
hafi gætað öðru. Mid hafi víst þau hafa gætað vandi á þessum

Jafustjótt sem ég væð gjaldkeri við Landsbankanum, 1912, tók ég mér fyrir hendur
að búa svo um alla mynt og sadla bankaans, en ég hafði með höndum, að ég gæti lokið
falningu þeirra í samstæmtum tíma, en jafnframt væri öruggur um að rétt væri talið.
Var því öll mynt - frí og með einangringum og haggja-krónu þeningum, að miðan talið minni skilfi-
mynt - vafin saman í stranga ("tittur") og sadlarfrí og með 5 til 100 króna sedlum - lagdir
í hníppi og bundid vandlega um með umvafi til haggja enda, fyrir endana og í milli
þeirra; síðan voru hníppir innisglad með innisgli bankaans - en viðkomandi stofnunum,
t. d. Landsbanki, Landskjóðs, en um hafði búið - og væð ég að því var við að veita vör
við fjárlíkum umbúnaði hröflad, né heldur að tryggja þótti, að sérhver hníppi hefði
hina áritun upphad að gagna, enda þótti umbúnaður þessi, með áritun þess er um
þjó, vera nokk þrygging þess fyrir því, að óþatt væri að taka í móti og af handi að lata því líti
hníppi og stranga, en þess að endur falningar þótti þótt
- Mynt-strangarnir voru hvortki innisgladir né umbundnir, heldur vafid umþá. -
Þannig, eins og áður er lýst, mun hafa verið um mynt og sadla búið hjó Fölsku-
Banka, Landskjóði og hinum stórum vegplunnum vejarinn alments um og eftir 1915 (skr.
Landsbankamálin 1915-1916, en þar er búið um í hinum svo nefndu Bláa bók) og jafnan
Síðan, og þannig var að jafnadi í hendur minnar búið af öðrum, enda hafði ég lagt svo
fyrir og veigraði mér við að taka í móti milli þess alla, einhvern af ameríski miðri í
Bankanum var svo miðid, að ég hafði slakti tíma til þess frí öðrum stofnum (skr. Bláa bók),
og, eins og áður var, taldi ég þannan útkomid svo öruggan fyrir mig og aðra, að lokur vörri
fyrir það stöðid, að met vörri, en þess á sáist, að draga einn að fleiri sadla úr hníppumum.

En þegar of hugsa til þess, að mið í síðari árinu er min það roth og ritad, að líkindi séu til
að þringja hvoth í banknumu eða aðallega Landbanknumu hefi átt sér stöð í þann hátt,
að seditar hafi verið draguð út úr einhverjum sedla knippi, sem um var talað áður og nú var
líst, þó hefi ég jafnan talið það líta hugsa loft eða jafwel ómögulegt, og hefi þá sí
spurning valnad í huga mínum, með hvaða móti hafa þeir lík hvoth gefad orðið á annan
veg.

Ég get hugad mér það t. d. of m. a. í þá leið, að sá, er tjo um knippi hafi e. t. v.
í ógáti og óáfrítandi látið 24 þús. kr. eða 49 þús. kr. í knippi í stöð 25 þús. kr. eða
50 þús. kr. Knippið hafi síðan gengið marna í milli eða stofnana um nokkura daga
stæð, sem 25 þús. kr. eða 50 þús. kr. knippi, þar til því var sprottið upp, á þess þé, að
sá er það gæði, yrdi var úd meinar misfeller fyr en hann gæði upp gjöð sínu eftir á og
sá, að hann vantaði 1000 kr. í gjöð sínu.

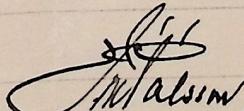
Nú mátti segja, að sá, er lét 24 þús. eða 49 þús. kr. í knippið (í stöð 25 þús. kr. eða 50 þús. kr.)
hafi hlotið að hafa 1000 kr. meira í gjöð þann dag en vera átti að réttu lagi gætt að varð
um það, léitad, en stóli fundið, euda gat mismunurinn verið folginn í öðru, sem sé
rangri bólsforplu til eða frá, í hag þannu eða óhag of eigi fundið, fyr en sáit of síðan
meiri. Vil ég í því efni benda á vith dæmi, sem sýni, að oft getur verið erfitt að finna
þvíkeltan stöðlynd, einstunns of fjris kemulagid í viðkomandi stofnum er þannig, að stóli
er andvælt að samræyna (Kontrollen) hvert einasta atviki:

Hinn 4. ágúst 1920 vantaði mig 1000 kr. til þess að sýna réttan gjöð samko. Massabóts.
Léitad var í dýrum of lyngjum ein nokkura árangurs; en í febr. árið eftir, kom það upp úr
Kafinu, að námsmiðun ein (Dr. St.) hafi fengið 1000 kr. ábyrgdarlam í banknumu 4. ág. 1920
en lánið hvergi verið tilfótt í bóttum bankans, nema í Massabóts of Lánaabóts einu, sem

eigi hefðu verið bornar saman fyr en í byrjun nosta árs í epli (í febr.)
Þetta mun hafa stadið á 18. maí og 17. júlí s.ár, en mig vantaði samtals næl. 3000 kr. í
sjóð minn og aldrei hafa fundist ein þann dag. Mér kom epli til hugar þá gruna
ninnu í bankanum um hvinstu, hvort þá né endranuð, né heldur helja mig hafa
mistalid neitt og taldi réttast að setta mig við ordinn hlut, mig samt eithverinn komi
í ljós og líða sjálfur stæðan, ef misgjallarnar funduð epli.

Þannfreunur mín hugsa sér, að ávísun, sem gjaldkeri hefi greitt, en epli verið bótford,
glatisð eða sé lögð und áðrum stjórnun og loka, að útgjalda stjórnun fyrir einhverri
upphæð, t.d. vexti, láni eða þvinnu. sé epli nojiloga vel athugað, eða beinlínis rangt
reiknuð gjaldkeranum í hafi eða öðru, og er þá vitant. eukerstoðum um þá kenna, því
eigi hefi gjaldkerinn ávallt nojan tíma til að athuga það. Þvíðis að epli út upphæð
þá, en viðkomandi glagg sojri til min, til eða frá.

Reykjavík, 27. maí 1937.

M. Alsson
Lyov. aðalfr. Landbankans í Reykjavík.

Samkvæmt beiðni vottast eftirfarandi:

Eftir að ég værd gjaldkeri Landsbankans, 1912, fótó ég mér brátt fyrir hendur að þú svo um alla þá mynt og sedla bankans, es ég hafði með höndum, að ég gæti lokið fallningu þeirra á sem stanslunu lössa, en jafnframt væri öruggur um að rétt væri talið. Var þú öll mynt / ~~fráguð einu ínguna og hægja þinn þingningur~~, að undanþétt minni skilfi-mynt - vafin saman í stranga ("fúttur") og sedlar / ~~fráguð einu ínguna og hægja þinn þingningur~~ í hníppi og bundid vandlega um með umvafi til þaggja enda, svo og fyrir endana báða og í milli þeirra; síðan voru hníppin innisglud með innisgli bankans, da vidðormandi stofnunar, s. l. Fölslandbanko, landskjóðs og annars stórra verzlunar bójarinn, es um höfðu beiðni og vandi og aldrei var við að neitt væri við fjárlitnum umbúandi hroflad, né heldur að uppsamt þótti, að sér væri hníppi hafði huna órituðu upphöð að geyma, enda þótti umbúandur þessi, með árituðu nafni þess, es um bjó, vera noy tryggung fyrir þú, að óhætt væri að taka á móti og af handi að taka þú líka hníppi og stranga, ein þess að endurtalningar þótti þótt. Vid endurstöðum endurstöðumanna var þessi talning einnig talin gild og talin noy.

Þannig munu og einnig hafa verið um mynt og sedla beiðni í Fölslandbanko, hjá landfölkverdi og hinum stórra verzlunum bójarinn alments þóttar um og eftir 1915 (s. br. Gjaldkeri máttin 1915-1916, es beiðni voru í hinu soonafudu "Blau bóti"), og samilega jafnan síðan; þannig var og að jafnadi í hendur minnar beiðni og óðnum, enda hafði ég lagt svo fyrir og veigraði mér við að taka á móti niðri þú á annan hátt, einleku og annarski mitt í bankanum var svo mikil, að ég faldi mig stals hafa þú til þess þú óðnum stóttum (s. br. "Blau bóti"), og einnig áður sojer, taldi ég þau um ^{um} ^{Löngum} ~~þú beiðni~~ að svo fyrir mig og átra, að loku væri fyrir þú stóttid, að met væri að draga einu að fleiri sedla úr hníppunum.

Reykjavík 27. maí 1937

J. M. M.
fyrir aðalstjórn Landsbankans.